

her stilles to Betingelser. Der maa være et tilstrækkeligt Antal Andelshavere i den Gaard, der skal købes, der maa paa Forhaand være Liebhave til det paagældende Stykke Jord, endvidere maa der stilles visse Betingelser til de Folk, der melde sig som Deltagere i Købet. Man skal ikke just forlange, at de skulle være Indehavere af en Kapital af en vis Størrelse, der er Ting, der ligger større Vægt paa, f. Eks. om vedkommende Mand har modtaget en saadan Uddannelse gennem sin Opvækst, Ungdom og Manddom, at han kan forudsættes at have Betingelse for og Oplyst-hed, Driftighed og Dygtighed til at magte den Opgave, som bliver ham stillet. Det er uheldigt til en saadan Sag at medtage Folk, som allerede have stor Familie og mange Børn. Endvidere maa det være sunde og raske Folk. Naar disse Betingelser ere opfyldte, og det ville de sikkert blive i hvert enkelt Tilfælde, og man kun vil medtage dem, som ere Andelshavere i vedkommende Forening, hvad jeg gaarud fra, gælder det om at faa en til Udstykning egnet billig Gaard. Det afhænger af adskillige Forhold, om Jord kan siges at være egnet til Udstykning. Den maa være nogenlunde god, men om den er noget forsømt, gør ikke saa meget. Man bør søge at faa Jord, der har Udsigt til at stige betydeligt i Værdi, f. Eks. Mose og Eng, der egner sig for Kultur, og det vil være heldigt, om der er Brændsel paa selve Ejendommen i Form af Mose eller Skov. Ved Udstykningen maa der tages visse Hensyn. Mosen eller Skoven, der skulle afgive Brændsel til de forskellige Familier, bør saaledes vistnok ikke udstykkes i Smaaparceller til de forskellige Parcellister, man bør vistnok hellere se at finde en Form for Fællesdrift af baade Mose og Skov og maaske ogsaa af Eng. Hvorvidt en Gaard er billig eller ej, tror jeg nok, jeg tør svare for, at i alt Fald Jyderne snart skulle kunne bedømme.

Naar saa Gaarden er erhvervet, tror jeg ikke, man straks skal gaa i Gang med at udparcellere den og opføre Bygninger paa den, men man bør knytte en dygtig Mand til Gaarden som Leder af den, indtil dens Udstykning er helt fuldbyrdet. Jeg mener, at Gaardens Ledelse øjeblikkelig bør overdrages til en saadan dygtig Mand, der tillige bør være Andelshaver. Enhver, der har Kendskab til Udstykning af større Ejendomme, vil vide, at det vil være i allerhøjeste Grad af økonomisk Interesse for vedkommende, at der ventes et Aar eller to, inden Byg-

ningerne opføres og hver faar sin Parcel. Det første Aar vil praktisk kunne medgaa til at lægge en god og fornuftig Udstykningsplan, anlægge Veje og i det hele taget foretage saadanne Foranstaltninger, som ere i alle Andelshaveres fælles Interesse. I Løbet af de næste Aar maa Byggeplanerne udarbejdes og Opførelsen af Bygningerne udbydes samlet, og maaske kan der fra Gaardens Side besørges Kørsler og den Slags Ting. Ved en saadan samlet Udbyden opnaar man store økonomiske Fordele, fremfor naar man lader Bygningerne opføre enkeltvis. Ligeledes ville de smaa Ejendommes Inddeling af Sædskitte, Omgangen osv. altid volde Vanskeligheder for den, der køber 4—6—8 Tdr. Land, som maaske er Grønjord eller Pløjjord alt sammen. Der er altid økonomiske Tab forbundne dermed, indtil hele Omdriften er i Orden. Det gøres meget bedre og billigere, naar det sker samlet fra Hovedgaarden, fra det Sted, hvor Gaarden hidtil er bleven drevet.

Naar saa Bygningerne paa Ejendommene ere blevne opførte saaledes, at enhver kan overtage sin, stiller Lovforslaget det jo fuldstændig frit, om Foreningen vil give Ejendommene i Arvefæste eller Selveje, eller hvilken Form man vil vælge. Dette tror jeg er det eneste rigtige. Jeg ved nok, at der i disse Tider er stærk Stemning for at forlade Selveje og gaa over til Fæste. Jeg har ogsaa set de Skavanker, der ere ved Selvejerprincippet, de ere jo ret iøjnefaldende. At være Selvejer i en Tid, hvor Jordprisen gaar opad, er særdeles lysteligt og rart, men at være Ejer af Jord i de Tider, da Jordpriserne vige, er lige saa uheldigt. Den Mand, der er Jordejer i en Tid, da Prisen gaar tilbage, hører til dem, om hvilke man kan sige, at de slide sig ind i Armod. De kunne arbejde lige saa meget, de ville, men deres Ejendom viger i Pris, lige saa meget som eller mere end deres Dygtighed kan oparbejde den. Det er en stor Ulempe ved Selvejerprincippet, og den hviler ikke paa Fæsteprincippet, men denne Form kan til Gengæld ogsaa have sine Ulemper, og jeg tror derfor, det er klogt at gøre, som Lovforslaget angiver det, at stille det fuldstændig frit, hvilken Form man vil vælge.

Naar Udstykningen er fuldbyrdet og hver har faaet sit, vil det Tidspunkt være kommet, da Andelsselskaberne kunne afhænde Hovedparcellen, der er tilbage. Det vil som Regel være en større Gaard, som det i Regelen vil være lønnende at sælge